

Debatt

Har vi ikke lært av pandemien?

Pandemien avdekket alvorlige svakheter i våre beredskapssystemer og etterlot grensene våre i kaos. Mens politikere og media i Oslo godtet seg over den kollapsede grensehandelen, ble livet snudd på hodet for vanlige mennesker som bor og jobber i norsk-svenske grenseområder.

Det var aldri et realistisk scenario at stengte grenser kunne hindre spredningen av Korona-viruset inn til Norge. Det understreker smittevernseksperter som Preben Aavitsland i en ny antologi. Likevel, i hele 681 dager ble våre felles broer, motorveier og grusveier omdannet til sperringssoner, strengt overvåket av politi og militære styrker. Tiltakene drev en kile mellom naboer som har levd tett sammenvevd i flere hundre år.

Den 162 mil lange grensen mellom Norge og Sverige er bare en strek på kartet for oss som bor ved grensen. I flere hundre år har vi daglig krysset den på vei til jobb og fritidsaktiviteter, venner og familie. En åpen grense er også kritisk for norsk næringsliv. 80% av norsk import og over 50% av norsk eksport passerer Svinesundsbroen.

Korona-kommisjonen gir myndighetene sterk kritikk for grensetiltakene under pandemien. Men hva gjør vi med lærdommen? Hvor er den nye norsk-svenske kriseplanen? Nå, 1 år siden pandemien ble avblåst, sitter politikerne – bokstavelig talt – fortsatt på gjerdet.

Kjente stemmer har talt i den nye antologien fra Svinesundskommittéen, "Pandemien stengte grensen". De krever at norske og svenske politikere står sammen for å forhindre at en ny krise river oss fra hverandre.

Vi må skape en solid samarbeidsmodell som kan sparkes i gang raskt ved kriser som påvirker begge land. Den må ta hensyn til næringslivet og de unike forholdene for mennesker som bor og jobber i grensekommuner. Myndighetene må prioritere ressurser for lokale øvelser og avtale hvordan de skal tilrettelegge for arbeidsreiser under eventuelle kriser. Videre må vi forplikte oss til et europeisk samarbeid om helseberedskap gjennom HERA (Health Emergency Preparedness and Response).

I 2019 ble nordiske regjeringer enige om at Norden skal bli verdens mest integrerte region innen 2030. Vi er små hver for oss, men sammen kan vi konkurrere og påvirke på den internasjonale arenaen. Men hva gjør vi når neste

krise inntreffer, når panikken tar overhånd og kommunikasjonen svikter? Når tilliten smuldrer og det nordiske samarbeidet kolliderer?

Kun ett år har gått siden WHO erklærte pandemien for over. Om ytterligere tolv måneder kan det aller meste ha falt i glemmeboken. Snart kan vi stå midt i neste pandemi eller krise uten å ha synkroniserte kriseplaner.

Linn Laupsa,

styreleder i Svinesundskomiteen og varaordfører, Halden kommune